

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 469/2018-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. augusta 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej, zo sudcu Miroslava Duriša a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti ANITRAM EXPOS s. r. o., Podunajská 25, Bratislava, zastúpenej advokátom JUDr. Miroslavom Pekárom, Krížna 44, Bratislava, ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5 Co 591/2015 z 20. marca 2018 vo výroku, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 50 C 14/2005 zo 4. júla 2013 o náhrade trov prvostupňového konania žalovanému v 1. rade, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti ANITRAM EXPOS s. r. o. odmieta ako neprípustnú.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. júla 2018 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti ANITRAM EXPOS s. r. o., Podunajská 25, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. Miroslavom Pekárom, Krížna 44, Bratislava, ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Co 591/2015 z 20. marca 2018 vo výroku, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 50 C 14/2005 zo 4. júla 2013 o náhrade trov prvostupňového konania žalovanému v 1. rade (ďalej len „napadnutý výrok rozsudku z 20. marca 2018“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka bola v procesnom postavení žalobkyne stranou konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 50 C 14/2005, v ktorom sa proti Železničnej spoločnosti Cargo Slovakia, a. s. (ďalej aj „žalovaná v 1. rade“), Železničnej spoločnosti Slovensko, a. s., a Úradu pre verejné obstarávanie (spolu ďalej aj „žalovaní“) domáhala náhrady škody z titulu svojho neoprávneného vylúčenia z verejnej súťaže VS/3/03/12, v ktorej bol obstarávateľom právny predchodca žalovaných.

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 50 C 14/2005 zo 4. júla 2013 žalobu sťažovateľky zamietol, pričom v jeho odôvodnení predovšetkým uviedol:

„Vo vzťahu k žalovaným v I. a II. rade súd prvej inštancie na strane 12 posledný odsek, konštatoval, že ich konaním, resp. konaním právneho predchodcu došlo k porušeniu ich právnych povinností, avšak absentuje príčinná súvislosť vo vzťahu k vzniku škody na strane žalobcu,

- vo vzťahu k žalovanému v 3. rade súd prvej inštancie na str. 13 ods. 2 konštatoval, že jeho rozhodnutia (ktorým potvrdil vylúčenie žalobcu) boli síce zrušené pre nezákonnosť,

avšak nezákonnosť rozhodnutia Úradu pre verejné obstarávanie je vo forme nesprávneho právneho posúdenia veci. Z tejto vo svojej podstate nezmyslenej konštrukcie dospel súd prvej inštalácie k záveru, že nie je daná ani zodpovednosť Úradu pre verejné obstarávanie za vzniknutú škodu vo forme ušlého zisku.“

Okresný súd následne sťažovateľku zaviazal na náhradu trov konania, ktoré vznikli žalovanej v 1. rade v celkovej sume 15 142,53 €. V dôsledku podaného odvolania bol rozsudok prvostupňového súdu potvrdený ako vecne správny rozsudkom krajského súdu z 20. marca 2018, pričom žalovaným nebola priznaná náhrada trov odvolacieho konania.

S rozsudkom okresného súdu sp. zn. 50 C 14/2005 zo 4. júla 2013 a rozsudkom krajského súdu sp. zn. 5 Co 591/2015 z 20. marca 2018 sťažovateľka nesúhlasí, pričom proti obom označeným rozhodnutiam vo veci samej podala 16. júla 2018 dovolanie, keďže zastáva názor, že v konaní vo veci samej došlo k opakovanému porušeniu jej práva na spravodlivý proces. Predmetom prieskumu v dovolacom konaní však nie je rozhodnutie o trovách konania, ktoré napáda sťažnosťou v konaní pred ústavným súdom (napadnutý výrok rozsudku krajského súdu z 20. marca 2018).

Sťažovateľka rešpektuje, že ústavný súd v zmysle svojej judikatúry len výnimočne rozhoduje o namietanej neústavnosti rozhodnutí všeobecných súdov o náhrade trov konania, v tejto súvislosti ale argumentuje, že v jej veci došlo k takému intenzívnemu zásahu do jej práv, ktorý odôvodňuje preskúmanie porušenia práv zaručených čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s porušením jej majetkových práv.

Osobitosť posudzovanej veci podľa sťažovateľky spočíva v tom, že „žalobca... nesporne neoprávnene vylúčený z verejnej súťaže, a to z dôvodu porušenia zákazu pravidiel nediskriminácie zo strany obstarávateľa, ktoré nezákonné rozhodnutie o vylúčení potvrdí aj ÚVO (služiaci na dodržiavanie zákonnosti vo VO) sa domáha náhrady škody, pričom súdy síce konštatujú existenciu protiprávneho konania všetkých žalovaných, avšak z nie jasne vysvetlených dôvodov im chýba príčinná súvislosť vo vzťahu k vzniknutej škode. To znamená žalobca síce vie, že bol vylúčený zo súťaže neoprávnene, vie že ho neoprávnene

vylúčil obstarávateľ, vie že takéto nezákonné vylúčenie potvrdil ÚVO, vie že súdy v správnom konaní rozhodnutia ÚVO opakovane zrušili a konštatovali nezákonnosť, vie že mu vznikla škoda vo forme nedosiahnutého zisku, a v neposlednom rade vie, že za to nikto nezodpovedá. Uvedené sa dozvedel v súdnom konaní, za čo bol ako neúspešný účastník - sporová strana zaviazaný na náhradu trov konania vo výške 15.142,63 EUR.“.

Sťažovateľka zdôrazňuje, že napadnutým výrokom rozsudku krajského súdu z 20. marca 2018 došlo k takému hrubému porušeniu jej práv, ktoré je vzhľadom na konečný rozsudok v konaní pred všeobecnými súdmi neodstrániteľné. K porušeniu práv zaručených ústavou a dohovorom podľa sťažovateľky došlo tým, že krajský súd

- sa vôbec nezaoberal jej návrhom na postup podľa § 150 Občianskeho súdneho poriadku,

- sa nezaoberal jej odvolaním vo veci náhrady trov konania,

- potvrdil rozhodnutie prvostupňového súdu a náhradu trov konania sťažovateľke nepriznal aj napriek tomu, že vychádzal zo zavineného konania žalovaných (inak procesne úspešných).

Okrem uvedeného sťažovateľka vo všeobecnosti argumentuje tým, že napádaným výrokom rozsudku krajského súdu z 20. marca 2018 došlo k narušeniu konceptu spravodlivosti a k značnému zásahu do jej majetkových práv bez toho, aby sa dozvedela o dôvodoch takéhoto zásahu.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie o nej rozhodol nálezom tak, že vysloví porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým výrokom rozsudku krajského súdu z 20. marca 2018, napadnutý výrok rozsudku krajského súdu z 20. marca 2018 zruší a vec vráti krajskému súdu na ďalšie konanie a prizná jej úhradu trov konania v sume 390,50 €.

II.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd v súvislosti so skúmaním podmienok konania o sťažnosti sťažovateľky v rámci jej predbežného prerokovania zistil, že Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) podala 16. júla 2018 dovolanie smerujúce proti rozsudku krajského súdu z 20. marca 2018. Sťažovateľka v sťažnosti zdôrazňuje, že dovolanie smeruje len proti meritórnemu výroku označeného rozhodnutia odvolacieho súdu, teda dovolaním nenapáda výrok o náhrade trov konania (napádaný výrok rozsudku krajského súdu z 20. marca 2018), ktorý napadla sťažnosťou v konaní pred ústavným súdom.

Ústavný súd považuje sťažnosť sťažovateľky za predčasne podanú, pričom v konkrétnostiach prejednávanej veci uvádza nasledujúce.

Pri posudzovaní sťažnosti ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity, na ktorom je založená jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ku ktorého uplatneniu dôjde až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popretie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu, ktorého právne dôsledky sú premietnuté do § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (m. m. III. ÚS 149/04).

Z odôvodnenia sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka striktne oddeľuje rozhodovanie všeobecných súdov v merite veci a rozhodovanie o náhrade trov konania, pričom na tomto základe dochádza k záveru o tom, že vylúčenie uplatnenia mimoriadneho opravného prostriedku vo veci náhrady trov konania je dostatočným dôvodom pre jej automatický prieskum zo strany ústavného súdu. Ústavný súd sa s uvedenou konštrukciou sťažovateľky nemôže stotožniť, pričom v tejto súvislosti zdôrazňuje, že právna úprava náhrady trov konania v sporovom konaní sa podľa doterajšej úpravy obsiahnutej v Občianskom súdnom poriadku, ako aj podľa novej úpravy účinnej od 1. júla 2016 v Civilnom sporovom poriadku spravuje zásadou úspechu v konaní (spore).

V dovolaní, ktorým sťažovateľka napadla výrok rozsudku krajského súdu z 20. marca 2018, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok okresného súdu sp. zn. 50 C 14/2005 zo 4. júla 2013 vo veci samej, argumentuje prípustnosťou dovolania podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a), b) a c) Civilného sporového poriadku. V sťažnosti k tomu zdôrazňuje, že považuje rozhodnutia všeobecných súdov vydané v jej veci za nesprávne a porušujúce jej práva na spravodlivý proces. V dovolaní sa sťažovateľka

domáha, aby najvyšší súd jej dovolaniu vyhovel a rozsudok krajského súdu z 20. marca 2018 vo výroku, ktorým potvrdil ako vecne správny rozsudok okresného súdu sp. zn. 50 C 14/2005 zo 4. júla 2013 v merite veci, prípadne alternatívne aj samotný rozsudok okresného súdu sp. zn. 50 C 14/2005 zo 4. júla 2013, v merite veci zrušil a vec vrátil krajskému súdu, alternatívne okresnému súdu na ďalšie konanie.

Prípadný úspech sťažovateľky v dovolacom konaní a zrušenie rozhodnutia odvolacieho súdu, prípadne pri vyhovení alternatívneho petitu aj zrušenie rozhodnutia prvostupňového súdu by vec sťažovateľky v merite vrátil do konania pred všeobecným súdom, čo sa z dôvodu vzájomnej previazanosti meritórneho rozhodovania a rozhodovania o náhrade trov konania následne môže prejaviť aj na rozhodovaní všeobecných súdov vo veci trov konania. Za takejto procesnej situácie by rozhodovanie ústavného súdu o ústavnej akceptovateľnosti a udržateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu o náhrade trov konania (napadnutý výrok rozsudku krajského súdu z 20. marca 2018) ešte pred rozhodnutím najvyššieho súdu o dovolaní proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v dovolacom konaní bolo predčasné a zároveň by narušovalo princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu.

V nadväznosti na záver o tom, že sťažnosť bola podaná predčasne ústavný súd pre prípad odmietnutia dovolania sťažovateľky proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v merite veci zdôrazňuje, že lehota na prípadné podanie následnej sťažnosti smerujúcej proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o náhrade trov konania by mala byť v súlade s judikatúrou ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva považovaná po (rozhodnutí najvyššieho súdu o dovolaní proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v merite veci) za zachovanú. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že aj pod vplyvom judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vo svojej rozhodovacej činnosti zastáva názor (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09), podľa ktorého v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľky uplatnením zásady *ratio temporis* odmietol ako neprípustnú podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi uplatnenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. augusta 2018